

SÖMΝ

OREGELBUNDA ARBETSTIDER

Sov minst 7 timmar per natt

- Under sömnen återhämtar sig hjärnan från påfrestningarna som uppstått under vakenheten.
- God sömn främjar hälsan och ökar piggheten.

Tecken på trötthet

- koncentrationssvårigheter
- irritation, humöret varierar
- sömnighet, utmattning
- att ta onödiga risker
- olycksbenägenhet
- aptiten och matfrestelser ökar
- återhämtningen från arbetet försvagas

Sömndagbok

Med hjälp av en sömndagbok kan du följa med hur du sover.

Fyll i dagboken på morgonen när du har vaknat. Anteckna de faktorer som påverkade din sömn. Fortsätt med sömndagboken i minst en vecka.

Datum och veckodag	Arbetsdag eller ledig dag (AD/LD)	Insomningstid (kl)*	Uppvakningstid (kl)*	Sömnens längd*	Hur sov du?	Vaknade du utvilad?	Vilka faktorer påverkade din sömn/insomning?	Sov du en tupplur? Hur länge?
1.6. må	AD	23.45	6.00	6 t 15 min	☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹	Jag tittade på tv på kvällen. Jag vred mig i sängen i en timme.	–
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		
					☺ ☹ ☹	☺ ☹ ☹		

*Skriv upp tiden med ungefär 15 minuters noggrannhet.

Nycklar till god sömn

- Håll fast vid regelbundna läggtider.
- Var ute och rör på dig.
- Varva ner ett par timmar före läggdags. Undvik till exempel intensiv träning eller spännande filmer som kan varva upp dig.
- Ät lätt innan du går och lägger dig. En fet måltid kan orsaka matsmältningsbesvär och störa sömnen.
- Undvik att dricka kaffe, te samt cola- och energidrycker före läggdags. Även alkohol och tobaksprodukter kan försämra sömnen.
- Gör sov miljön bekväm. En lagom temperatur, mörker och tystnad hjälper. Kom också ihåg en bra madrass och kudde.
- Låt sängen vara enbart för sömn – undvik att äta, titta på tv eller använda elektroniska enheter där.
- Efter ett nattskift kan sömnen delas upp i två perioder – direkt efter skiftet och före nästa skift.
- Ta en tupplur om du inte har sovit tillräckligt under natten. Håll tuppluren kort – 10–20 minuter räcker för att pigga upp dig.

Om du inte kan somna

- Undvik att titta på klockan för mycket. Placera väckarklockan så att du inte ser den.
- Om du lätt oroar dig, ge dig tid under dagen att tänka på viktiga saker – så stör de inte sömnen.

Hur kan du underlätta insomnandet och förbättra din sömnkvalitet? Skriv ner 1–2 mål som du vill uppnå.

Pigg på jobbet

Trötthet kan slå till under långa arbetsskift. Tröttheten känns särskilt av under nattarbete – tidigt på morgonen och på eftermiddagen.

Tips för att förbättra vakenheten

- Sov tillräckligt, minst 7 timmar om dygnet.
- Ta en paus från arbetet varannan timme. Stå upp om du har ett stillasittande jobb. Ta en kort promenad, stretcha och sök gärna sällskap om det är möjligt.
- Ät regelbundet och välj gärna lättare måltider.
- Drink tillräckligt med vatten.
- Ta en tupplur på 10–20 minuter om möjligt.

Återhämtning och avslappning efter arbetet

- Psykisk återhämtning är lika viktig som fysisk vila.
- Planera din dag så att du har tid för vila och avkoppling. Gör saker du tycker om – då håller du dig piggare och orkar bättre.

Avkopplingsmetoder

- samvaro med nära och kära
- motion, friluftsmotion, vandring
- snickeri, slöjd
- trädgårdsarbete, stugvistelser
- hushållsarbete
- läsning, korsord
- musik, teater
- bärplockning, fiske, jakt

